

DISSERTATIO HISTORICO-IVRIDICA

DE

LANGOBARDIS

EORVMQVE

IN ITALIA REGNO

A

GVIDONE SPOLETINO

NON SOLA ELECTIONE QVAESITO

QVAM

CONSENTIENTE

AMPLISSIMO IVRECONSULTORVM ORDINE

PRAESIDE

IOACH. ERDMANNO SCHMIDT

I. V. D. ET PH. M.

DIE X. MAII MDCCXXXVIII.

PUBLICO ERVDITORVM EXAMINI

SUBMITTIT

STEPHANVS IRNERIVS a DEWITZ

EQVES MECKLENBURGICVS.

I E N A E

LITTERIS MARGGRAFIANIS

PROOEMIUM

P

ro libertate contra servitute-
tem, seu quod non omnes
rustici olim fuerint servi,
scribere institueram, et libertatis favore
lectores in partes tracturum meas confi-
debam

debam ; sed quum Generoso Respon-
denti illud proponerem argumentum, mi-
nime id ipsi arridebat. Aliud igitur in
medium protuli , de Regni Italiae scilicet
cum Germania coniunctione. Sed in ela-
borando illo tanta materiarum occurrebat
sylvæ, ut in propositione, quod aiunt,
intermedia subsistendum esset. Id mihi
consilii erat docendi, non tam armis,
quam iure sanguinis ab Ottonibus Italiam
esse quaesitam. Inquirendum ergo erat in
leges successionis, et in primis ostenden-
dum, cognatos iure sanguinis fuisse ad-
missos. Sedulo in id incubui, atque ex
ipsis Regum Francorum Capitularibus
aut locis scriptorum clarissimis ius succes-
sionis

fionis erui. Quia vero exstincta familia regnatrice Carolina primus regnum Italiae tenuit Wido, Spoleti Dux, cognatio eius per feminas cum gente Carolina indicanda erat, id quod non sine veritatis specie a me factum spero. Sed hoc ultimum locum occupat in dissertatione, quia etiam aliquid de Langobardis regni Italiae conditoribus dicendum erat, quod primum est in dissertatione. Multa dixi, quae Leibnitio et Eccardo, viris immortalibus, et quorum scriptis me permultum in doctrina historica et aliis scientiis debeo, sunt praetermissa. Emendavi loca quaedam Pauli D., Iornandis, et Ammiani Marcellini, quod, quia antiquitatis stu-

diſſis non iniucundum erit , mihi ab
aliis harum rerum non cupidis condona-
tum iri confido. Haec ſunt, quae te, L. B.,
prius monendum duxi quam ipſam
inſtituerem diſputationem.

§. L

I nter Germaniae populos quondam non vltima fuit Langobardorum natio, ferocia sua et bellica gloria Romanis scriptoribus notissima. Suevis illos diserte accensent Strabo et Tacitus. De qua tamen re, quum veteres iam auctores dubitare passim videam, neque mihi de re eadem ex argumentis fluctuanti vitio vertendum erit. In gentium originibus detegendis res magni momenti est linguam, leges et mores earum inspicere. Quodsi igitur gentem vtramque comparaveris, non vnicum animadvertes discrimen. Langobardi, Paulo Warnefridi teste, pronunciabant *bart*, sed durius Suevi *part*, *ungipart*, *sine barba*,
A vti

Tacitus
 Germ. c. 40.
 Vell. Paterc.
 L. II. c. 106.

Strabo geogr.
 L. VII.
 Tacit. ann. II.
 c. 45.

Paulus W. f.
 de gest. Lang.
 L. I. c. 9.

Tacit. Germ.
cap. 38.

Paulus W.
de
gestis Langob.
Lib. III.
c. 23.

vti in glosfis Pez. est. Sed res extra dubitationem
poni videtur, si, quæ apud Tacitum de moribus
Suevorum sunt, contuleris cum illis, quæ de
Langobardis suis narrat Paulus Warnefridi. *In-
signe*, ait Tacitus, *esse Suevorum, obliquare crinem,
nodoque substringere, horrentemque capillum in altitu-
dinem quandam et terrorem comptos sæpe in ipso ver-
tice religare.* Sed contra Paulus l. c. *Ibi etiam
præfata regina suum palatium condidit, in quo aliquid
et de Langobardorum gestis depingi fecit. In qua pictu-
ra manifeste ostenditur, quomodo Langobardi eo tempo-
re comam capitis tondebant, vel qualis illis vestitus qualisve
habitus erat.* Siquidem cervicem vsque ad occipitium
radentes nudabant, capillos a facie vsque ad os dimif-
fos habentes, quos in vtramque partem in fron-
tis discrimine dividebant. *Vestimenta vero eis erant
laxa et maxime linea, qualia Angli Saxones habere
solent, ornata institis latioribus, vario colore con-
textis &c.* Quodsi igitur hoc gentis Suevorum
insigne erat alere comam et nodo substringere et
in vertice religare, quid dubitas, Longobardos,
qui hac re non utebantur, fuisse Suevos?

Schol.

Leibnitius
t. I. script. rer.
Brunsvic.

Locum Strabonis, quem non accurate vertit Leibnitius
adscribam, addita versione mea. Μεγιστον το των Σηθων
εθνος. διηκει γαρ απο της Ρηνε μεχρι της Αλβιος. μέρος
τε τι αυτων και περαν της Αλβιος νεμεται, καθαπερ
Ερμυνδαροι και Λαγγοβαρδοι. νυν δε και τελεως εις την
περαιαν ετοιγε εκπεπτωκασι Φευγοντες. *Maxima est
Suevorum natio: a Rheno enim pertinebat ad Albim;
pars*

pars vero eorum etiam trans Albim habitat, veluti Hermunduri & Langobardi, nunc vero hi (Suevi) fuga facta in ulteriorem se coniecerunt regionem. Eccardus rem ita exponit: Suevorum natio ingens fuit, et aevo remotiori omnis germania ad Rhenum usque Suevos habuit, quibus postea Catti succedere, etiam ex Suevica gente. Multiplex in his error est, quem nunc excutere non vacat; sed tu L. B. rem ita tene. Marcomanni aliaeque Suevorum nationes, olim habitarunt ad Rhenum, hi tempore Augusti aut vi sedibus expulsi suis, aut jugi Romani impatientes novas sibi in Boiohemo quaesiverunt sedes, patria relicta, quam Rheno Danubioque ingenti inter Almonam et Nicrum vallo junctis maximam partem fecerant provinciam Romani, de quo vallo tractat Cl. Doederlinus in peculiari de vallo Hadriani inscripto schediasmate. Sententiam meam probat Vellei. Paterc. hist. L. II. c. 108. et 109. qui Strabonis locum tantum non vertit. Operae pretium est capitis 108. initium adducere. Nihil jam in Germania erat, quod vinci posset praeter gentem Marcommannorum quae Maroboduo duce excita sedibus suis atque in interiora refugiens, incinctos Hercyniae sylvae campos incolebat.

Eccard. L. I.
Rer. Franc.

Caesar de bello
gall. L. I.

§. II.

Winili et Bardi Paulo Diacono, Langobardi omnibus dicuntur. Nomen aut sortiti sunt a germanico vocabulo *Börde*, cujus adhuc hodie usus est in Ducatu Magdeburgensi, angustamque sed in longitudinem propter flumen patentem significat terram, qualem propter Albim olim incoluerunt Langobardi: aut dicti sunt a vocabulo *Bard*, quod hastae vel teli genus, quod geritur, significat,

Paulus W.
de
gestis Langob.
L. I. passim
et L. III. c. 19.

non incongrua appellandi ratione. Sollemne id enim Germanis erat ab armis armorumque genere appellari: vti enim Saxones a *sahs* seu *sax*, gladio incurvo, quo utebantur, sic a teli longitudine vocati sunt Langobardi.

Schol. 1.

Börde est a *bord*, margo: ab eodem est Anglorum *border*, quod limitem et ripae marginem significat. Ex quo explicandus est locus in *annal. Francor. veter. a. 784. Franci sederunt in gyrum per borderes*. De qua re dixissem nihil, nisi de huius vocabuli significatione multum et frustra tamen disputatum legissem.

Schol. 2.

Bard est ab antiquo *bara*, ferre, tollere, hinc Anglorum *bear*, Germaniae inferioris incolarum *bären*, hinc *bar*, feretrum et *bard*, quod geritur, speciatim telum quod geritur, veluti Gallorum *halebarde*, *bürde*, onus. Eorum, qui durius pronunciant, est *para*, hinc *partisen*, seu Gallorum *pertuisanne*.

§. III.

Vellei. Pat.
Hist. Lib. II.
cap. 106.

Ex ordine narrationis apud Velleium Pat. de rebus Tiberii Caesaris in Germania gestis, Chaucis finitimos fuisse Langobardos, et in his Albim fuisse colligi potest. Postquam enim Chaucorum nationes se dedidisse Tiberio dixerat, pergit fractos etiam esse Langobardos et denique ad Albim usque perductum esse exercitum, qui Semnonum fines praeterfluere dicitur. Superat etiam memoria
pagi

pagi Bardengau, quem Bardonchar vocat Geographus Ravennas, in quo nobile olim erat emporium Bardevicum, non procul Luneburgo in ipsis Chaucorum finibus; quamvis hunc pagum ex argumentis haud magni momenti non a Langobardis nomen accepisse sentiat Meibomius in *hist. Bardevici et in tract. de pagis Saxoniae*. In bello Cheruscorum quod duce Arminio gesserant contra Maroboduum, ex huius regno Langobardos et Semnones descivisse seque Cheruscis junxisse narrantur. Hinc Semnones et Langobardos conterminos fuisse, tum ex hoc, tum ex loco Velleii supra citato non obscure concludo. Cheruscorum Fosorumque vicinos Langobardos probant cum argumenta per multa, tum imprimis quod se Cheruscorum rebus bellisque immiscuerint intestinis. Fines igitur sic definitio Langobardorum: qua in orientem spectabant solem 1) Albi et Semnonibus continebantur: a meridie ad eosdem Semnones, et iuxta quosdam ad Hermunduros etiam, ubi Buda annis Salam influit, pertinebant; qua solis occasum a 2) Fosis et Cheruscis sylvis et paludibus dividebantur, et qua vergebant in septentriones, Chaucos et Albim, qua cursum inflectit attingebant.

Tacit.
ann. II. c. 45.

Tacit.
ann. XI. c. 17.

Eccard. t. I.
Rer. Fr.

Schol. I.

At apud Strabonem ad §. I. citatum trans Albim habitasse dicuntur Langobardi, sed respondit jam Leibnitius in notis ad excerpta Strabonis.

Leibnitius
t. I. Script. rer.
Brunsvic.

Schol. 2.

Antiquas Fosorum sedes indicant Fusa amnis in dioecesi Hildesheimensi, et Vosvelde non procul a palude et sylva Drömling dicta, inter Marchiam veterem, terras Brunsvicensis, et Ducatum Magdeburgicum sita.

Schol. 3.

A Cheruseis et Fosis paludibus et sylvis divisos fuisse Langobardos dixi, quod limite naturali, ubi haberi is poterat, Germaniae populi munire se solebant. Sunt vero in his regionibus paludes der Bruck, der Drömling et sylvae vastissimae vestigia supersunt in veteri Marchia et Ducatu Luneburgico, ut ex his facile definias, Langobardorum gentem Magdeburgici Ducatus, Marchiae veteris et Luneburgici ducatus partem porrectam quidem, sed angustam propter Albim ad Luneburgum usque incoluisse.

§. III.

Gentis partem tertiam orientem versus profectam, Danubium transiisse, et Alpibus superatis nobilissimum in Italia regnum condidisse omnium ore celebratur. Profectionis historiam narrat Paulus Diaconus Warnefridi filius, fabulis erroribusque admixtis, quos, quantum potero, abstergere conabor.

§. V.

Paulus W.
de gest.
Langob. L. I.
c. 18. 19. 20.

Tempus profectionis saeculo quarto assignandum esse sic probo. Regnum apud Langobardos tenente Gudehoc, Odoacrum vicisse Felethéum Rugorum regem, quo facto Rugorum terras occupasse Langobardos testis est Paulus Warnefridi.

di. Incidit haec Odoacri victoria in annum CCCCLXXXVII; Langobardis vero ante hunc Gudehoc praefuisse Hildehoc, Lethu, Lamisfionem, Agelmundum Agonem una cum Ibore, quibus ducibus patria sunt egressi. Agelmundi regno XXXIII. anni, Lethu vero XXXX. diserte a Paulo tribuuntur. Quibus, quum annos faciant LXXIII, subtractis ab annis CCCCLXXXVII. residui sunt CCCCXIII. Superat vero tempus, quod complectitur principatum Agonis et Iboris, regna vero Lamisfionis, Hildehoc, et Gudehoc, qui, ut ex Paulo Warnefridi colligi potest, paulo post occupata Rugilandia diem obiit, quodque tantum esse, secure argui potest, ut annos XIII, qui sunt supra saeculum quartum, expleat. Sed inquirenti mihi, anne accuratius perfectionis tempus definiri posset, haec in mentem inciderunt: primum gentem, quae ferius sedes reliquit antiquas, ulterius progredi non potuisse, nisi gens, quae prius egressa est, vacuum aliis reliquerit sedem, aut victa et expulsa ab aliis, aut victrix in alias terras transiens: tum ex loco Iornandis concludi posse videbam, post Hermunduros domo iam profectos habitasse Langobardos, victis vero a Gothis Vandalis et a Constantino Imperatore *vel uti ego ex ipsa temporum ratione emendo* Iornandis locum, Constantio Imperatore in Pannonia locatis Hermunduros relictas Vandalorum sedes occupasse, et hoc facto Langobardis progrediendi spatium datum esse. Accidit vero haec victoria anno saeculi III, circiter sexage-

Iornandes
de rebus getic
p. m. 102.

xagesimo. Ait enim L. C. Iornandes, Vandalos plus minus XXXX. annos in Pannonia resedisse et deinde a Stilicone invitatos Gallias occupasse. Ex Zos. l. VI. Zosimo vero patet, Vandalos Suevis Alanisque permixtos Gallias ingressos esse, Arcadio sextum et Probo Coss: incidit vero hic consulatus secundum fastos apud Sylburgium in annum CCCCVI. Subtrahe annos XXXX ab annis CCCCVI. prodit annus CCCLXVI. Quod si etiam concedendum est, Vandalos in Italiam, et Langobardos ab Albi in Poloniam cum omnibus impedimentis profectos brevissimo haec spatia peragrarere tempore non potuisse, et saepius in itinere moram fecisse, coniici potest circiter medio saeculi III. peregre abisse Langobardos.

Schol.

Paulus W.
L. I. c. 15.

Lind.
in n. ad c. XV.
de gest. Langob.
Pauli.

Murat. t. I.
Script. rer. Ital.

De Lamissione sic ait Paulus: *quia eum de piscina, quae eorum lingua lama dicitur, abstulit, Lamissio eidem nomen imposuit.* Monuit iam Lindebrogius *lamam* vocabulum esse ex Pauli interpolatione. Lama vero non vocabulum germanicum sed latinum est: invenitur enim apud Festum: *Lacuna, aquae collectio a lacu derivatur quam alii lamam, alii lustrum dicunt.* Hinc B. Rhenanus emendaturus substituit *Quellamam*. Lindebrogii notam suam fecit Muratorius. Dicam quod sentio: scriptum erat *lacha*, quod nobis Germanis idem significat, quod Romanis lacuna seu lama. Legerat hoc vocabulum *lacha* nasutulus quidam, qui illud non intelligebat, substituit latinum *lama*. Hinc verum nomen Lachgast Lachgaest, stagni seu paludis incola, sive addita latina terminatione Lachissio. Ut ergo veram habeas lectio-

lectionem restituere *lacha* pro *lama*, et pro *Lamissio*
Lachisio.

§. VI.

Regionem, qua sunt egressi, insulam vocat Scandinaviam Paulus Warnefridi, quem alii pluri-
mi, inter quos ducit agmen Grotius, secuti hanc
insulam Scandinaviam, de Suecia, Dania, et Nor-
wegia exponunt. Sed legerat idem Grotius Lan-
gobardorum non semel a Tacito fieri mentionem.
Hinc duplices facit Langobardos alios antiquos illos
Germaniae populos, alios, qui Scandinavia egres-
si, sedes in Italia fixerunt: Grotio adsentire vi-
detur Muratorius, contra sentiente Leibnitio. Se-
quar hunc, et Germaniae nostrae cum Cluverio
in Germ. antiq. sedibusque antiquis adferam Lango-
bardos. Scilicet Paulus Warnefr. narrat, Lango-
bardos in Italiam profecturos a Saxonibus vetulis
suis amicis petiisse auxilium. Saxones, vetuli ami-
ci sunt ipsi Langobardi, qui remanserant, quo-
rumque nomen celebrius Saxonum deleverat
nomen. Rem ita sese habere, patet ex morum
in gente utraque convenientia. Primum Paulus
Warnefridi diserte ait, vestimenta ipsis fuisse laxa
et maxime linea, qualia Angli Saxones habere so-
lent, &c. Deinde omnium de stirpe regia in Anglia
commune fuisse agnomen *Adalingorum* testis est
Wilhelmus Malmesb., et Paulus Warnefr. de prin-
cipibus e familia regnatrice apud Longobardos or-
tis, loquens, ait: hi omnes *Adalingi* fuerunt: sic
enim

Paulus W.
L. I. c. 2. de
gestis Lang.

In Proleg. ad
hist. Goth. W.
et Langobard.

Mur. in not.
ad Paul. Warn.
T. I. Script.
rer. Ital.

Leibnit. t. I.
Scrip. rer. Brun.
in n. ad excerpt.
ex Paulo Warn.

Paul. W.
L. II. c. VI.
de gest. Langob.

Lib. III. c. 23.

Wilhelmus
Malmesb.
de regib. L. I.
c. 3.

Paulus L. I.
c. 21.

§. VIII.

Golanda idem est ac Gothlandia, cujus fines prius ego quam definitio, lectorem monendum meum esse censeo, plures esse Gothias seu Gothlandas: provinciis enim diverso tempore occupatis a se nomen indidisse Gothos certissimum est. Sic Pannoniae pars, sic Transylvania et Aquitania Gothia dicta est. Hoc Pauli loco antiquae intelliguntur Gothorum sedes, quarum meminit Tacitus cujus locum adducam. *Trans Lygios Gothones regnantur paulo iam adductius quam ceterae germanorum gentes nondum tamen supra libertatem. Protinus deinde ab oceano Rugii et Lemovii.* Lygii certissime Silesiam et Poloniae partem, Rugii et Lemovii Pomeraniae et Pomerelliae littus vsque ad Vistulam tenuerunt. Inter hos igitur ad Vistulam vsque habitaverant Gothi, antequam Langobardi advenerant, patria iam egressi, quae tamen ab olim incolis Golandae retinuerat nomen. Vicina igitur Mauringia magnam Marchiae Brandenburgensis transalbinae, moris seu paludibus, si qua alia vlla terra est, refertae, complexa est partem.

Tacit.
Germ. c. 43.

§. VIII.

Post haec (scil. Golanda relicta) ait Paulus Lib. I. c. 13. Warnefridi, Langobardos *Antaib, Bantbaib, et Wur-* de gest. Lang.
gondaib per annos aliquot possedisse quae nos arbitrari possumus esse vocabula pagorum seu quorumcunque locorum. Singula explicabo, sed prius, quam id fiat,

Proc.
de bello goth.
Iornand.
de rebus get.

monendum puto, terminationes in Antaib &c.
esse corruptas, et forsan legendum, *Antharich, Bur-*
gundarich &c. Quinam fuerint Antes praeter Pro-
copium optime ita exponit Iornandes: *Introrsus*
illi Dacia est, ad coronae speciem arduis Alpibus emu-
nita, iuxta quorum sinistrum latus, quod in Aquilonem
vergit, et ab ortu vistulae fluminis per immensa spatia
Winidarum natio populosa consedit, quorum nomina li-
cet nunc per varias familias et loca mutantur, principa-
liter tamen Slavini et Antes nominantur. Winidas
autem Germanorum fuisse vicinos probat idem
Iornandes, qui Scythiam habuisse *ab occidente Ger-*
manos et flumen Vistula, ab ortu vero Vistulae Winidarum
nationem populosam consedisse, testatur. Inter Winidas
Antes Germanis proximos fuisse ex hac mihi videtur
ratione: legeram apud Caesarem gentes Germanis
proximas praecessisse reliquas virtute, quod fere quo-
tidianis proeliis cum illis contenderint. Atqui Antes
diserte Iornandi Winidarum dicuntur fortissimi.
Ergo Antarum regio Germaniae fuit contermina,
et facili perspicitur negotio, quomodo ex Golanda
venerint in Anthaib.

Iornand.
de reb. getic.
p. m. 84. 85.

De
bell. gall. L. I.
c. 1.

Schol.

Iornand.
de reb. get. p.
m. 81.

Descriptioni regionis Antarum meae non obstat, ad
Danubium, et Ponticum mare a Iornande diserte locari
Antes. Sedes enim tunc exemplo vicinarum gentium
mutaverant.

§. X.

Leibnitius
in not. ad Paul.
Warnefr.
tom. 1. script.
rer. Brunf.

Ex Anthaib venerunt in Banthaib. Quinam
Banthae fuerint se non divinare ait Leibnitius.
Auda-

Audacius Eccardus sic Banthaib describit. *Banthaib* hoc sine dubio est Gepidarum terra, vetus nempe Dacia. *Gepidae enim dicti sunt, quasi Gothorum residui, a beiten, biden, manere residuum esse. Et pide beite, bathe pro residuo regulariter dici potest, praesertim si id more veteri ut e enuncietur. Bathaib ergo est Bathorum sive residuorum scil. Gothorum regio. Burgundaib est Burgundionum terra, quam scil. Gepidia proximam tenebant, antequam Galliam intrarent. Sed primum miror, Bathaib variantem lectionem sine ullo argumento substitui pro communi et recepta Banthaib, pro qua tamen praesumptio est. Tum monstrare debebat Eccardus, Gepidas vel semel tantum vocari Badas seu Bathas: deinde etymologia quam adfert Eccardus aliena est ab illa qua utitur Iornandes. Denique verum non est Burgundiam Gepidia fuisse proximam. Diserte enim ait Iornandes Gothiam, quam Daciam appellavere maiores, dictam esse Gepidiam, et alio loco testatur Vandalis ab oriente proximos Gothos fuisse. Ergo terra Burgundionum qui eodem tempore cum Vandalis Danubii ripae intederunt, non fuit Gepidia proxima, et quae sunt alia contra Eccardum argumenta. Quod si autem post tot ambages ex me, quid sentiam quaeris, ordine quo hanc rem cogitavi, proponam. 1) Quia ex Banthaib in Burgundaib venisse Langobardos, narrat Paulus Warnefridi, videbam Banthaib fuisse Burgundiae conterminam. Hinc 2) concludebam, definiendum esse, quae a Paulo Warnefridi intelligatur Burgundia,*

Eccard. in m.
ad Leib. Dis-
quisit. de orig.
Franc.

Iorn.
de reb. get. p.
m. 93.

Paulus
Warnefridi f.
L. I. c. 19.
de
gest. Langob.

Eug. in vita
S. Severini
apud
Hier. Pezium
T. I.

Zosim.
Lib. I. Hist.

Iorn. de reb.
get. p. 102.

vt ex ejus situ facilius cognoscantur gentes vicinae. Atqui 3) memineram me apud Zosimum legisse cum Gothis et Carpis Burgundiones ad Istrum seu Danubium habitasse. Ex hac Burgundia ad Danubium sita venerunt in Rugilandiam Langobardi. Rugilandiam, eam Austriae partem, qua Moraviam spectat, complexam esse, diserte testatur Paulus Warnefridi filius: *His temporibus inter Odoacbar, qui in Italia per aliquot iam annos regnabat, et Feletheum, qui et Feva dictus est, Rugorum regem, magnarum inimicitiarum fomes exarsit. Qui Feletheus illis diebus ulteriorem Dannubii ripam incolebat, quam a Norici finibus idem Danubius separat &c.* Quamvis ex Eugippio mox sim ostensurus alteram quoque Danubii ripam occupasse Rugos. Hinc si Austriae fuerit contermina Burgundia sequitur, vt in orientem propter Danubium in Hungaria fuerit porrecta, & per consequens 4) Vandalos habuerit finitimos. Neque enim tantum Burgundiones et Vandali a scriptoribus, vt a Zosimo iunguntur, vt ex hoc conjicias, finitimos Vandalis fuisse Burgundiones; sed etiam quum Vandali ab oriente habuerint Gothos, necesse est vt ab occidente attigerint Burgundiones de qua re luculentum est Iornandis testimonium: *quo tempore erant (Vandali) in eo loco manentes, ubi Gepidae sedent, iuxta flumina Marisia, Miliare, Gilsil, et Orisia, qui, amnes supra dictos, excedit. Erant namque illis ab oriente Gotbi, ab occidente Marcommanni, a septentrione Hermunduri, a meridie Ister, qui et Danubius dicitur. Hic ergo Van-*

)

15

(

Vandalis commorantibus, bellum indictum est a Geberich, rege Gothorum ad littus praedicti amnis Marisiae etc. Marisia dicitur hodie Marosh. Neque 5) ob stare perspiciebam, diserte a Iornande loco cit. dici, Vandalos ab occidente habuisse Marcommannos. Sollemne enim id est scriptoribus temporis, quo vixit Iornandes, sub nomine Marcommannorum, ut illustriori complecti Burgundiones, qui cum parte huius nationis in antiquis sedibus remanente in unam, uti mihi videtur, coaluerant gentem. Rem illustrat locus apud Ammianum Marcellinum, qui ingruentibus Danubio Hunnis, per omne, inquit quidquid ad Pontum a Marcommannis praetenditur et Quadis, multitudinem barbaram abditarum nationum vi subita sedibus pulsam, circa flumen Istrum vagari cum caritatibus suis. Utitur Marcommannorum nomine, quum Imperatorum Valentis et Gratiani temporibus, quibus haec res accidit, adeo iam Burgundionum inclaruerit nomen, ut finibus ad Alemannos vsque amplificatis in his oris Marcommannorum vix amplius audiretur nomen. Hinc 6.) quia per Vandalorum terram intrarunt Burgundiam Langobardi, concludebam, nisi vocabulum Banthaib aut plane sit expungendum, aut a quadam Hunnorum natione traxerit nomen, emendandum illud esse et loco Bantbaib legendum Bandalaib. βαυδαλοι enim dicuntur graecis, quorum saepius utitur pronunciatione Paulus Warnefr., uti fecit in vocabulo Scritobini qui ab aliis Scritofinni et apud Procopium in Gothicis βαυδαλῶν dicuntur. Gund-

Gundlingian.

T. I. part. 3.

et 9.

Eccard. in not.

ad Leibnitii

disquisit.

de origine

Françorum

Schol.

Gundlingium Io. Phil. Vorburgii *autoritate partim fretum, et in omnia alia transeuntem ipse refutavit Leibnitius, cuius responsio Gundlingianis inserta est, et modeste castigavit Eccardus.*

§. XI.

Amm. Marc.

L. XVIII.

Eccard.

rerum Franç.

L. I. p. 15.

Burgundaib apud Paulum Warnefridi est, vti proximo paragrapho ostendi, Hungariae pars Austriae finitima a Burgundionibus occupata, qui postquam cum Quadis et Marcommannis, qui remanserant, (pars enim exierat), in unam coierant, vti coniicio, civitatem, Alemannis facti sunt finitimi, a quibus vallo Hadriani dividebantur, vti disertè testatur Ammianus Marcellinus: *quum ventum fuisset ad regionem, cui Capellatii vel Palas nomen est, ubi terminales lapides Alemannorum et Burgundionum consinia distinguebant, castra sunt posita. Capellatium á Romanis forsan corruptum, et idem est ac Gepalte sive Repalte, quemadmodum illud durius pronunciabant Alemanni, vti hoc explicat Eccardus, quem vide.*

Amm. Marc.

L. XXVIII.

Schol.

Notabilis est de Burgundionibus 'locus' apud Ammianum Marcellinum, quem, quia corruptum neque bene restitutum video adscribam, et emendabo. *Locus hic est: Apud hos (Burgundiones) generali nomine rex appellatur Hendinos, et ritu veteri potestate depositaremoveatur, si sub eo fortuna titubaverit belli, vel segetum copiam negaverit terra. - - Sacerdos apud Burgundios omnium maximus, vocatur Sinistus, et est perpetuus*

petuus, obnoxiiis discriminibus nullis, uti reges. Wach-
 terus Hendinos compositum esse putat e vocabulis Cam-
 bricis hen, vetus, et dyn homo. Triumphat vir egre-
 gius hac sua inventione, quod ante ipsum hoc vocabulum
 tetigerit nemo. Sed male tetigit ipse contra regulam ab
 ipso suppeditatam, quod origines, quae domi haberi
 possunt, non debeant peti ab exteris. Textus corruptus
 est et legendum *Hefdinos Hefdin, Hoefding, Hef-*
dingiar, apud nos et gentes septentrionales generatim
 virum principem significat, a vocabulo hoeft, heft;
 caput, et suffixo in sive ing, quod hominem vel animal
 significat, sed simul ideam originis, novitatis, vel sub-
 ordinationis habet coniunctam. Sic dicitur Meroving,
 Atheling, parentibus nobilibus oriundus, Frischling,
 porcus sylvester anniculus. Vocabulum quoque *Si-*
nistus corruptum est, et legendum puto *Sinistan*,
 quod compositum est e casu secundo vocabuli sin,
 sol, sines, sinis, solis, et *than*, seu *thän*, mini-
 ster: inde veterum Anglorum thanes, vasalli, mini-
 stri, et thanet nomen superest in insula Thanet, quam
 pro praestito ministerio acceperat Dux Saxonum Hen-
 gift. Inde, (mollius enim apud veteres, th pronuncia-
 tur) deen, deenen, dienen, servire, diener, mini-
 ster. Hinc *Sinistan* idem est ac solis minister, Emen-
 dationis ratio et Amm. Marcellini narrationibus con-
 gruit, et veterum moribus Germanorum. Sacerdotem ma-
 ximum, inquit ille, vocari Sinistus; praecipuus vero apud ve-
 teres Germanos erat solis culus. Hinc cur solis sacerdos seu

Wacht. in
 Gloss. min. p.
 205.

minister, hoc est, Sinistan fuerit sacerdos maximus, facile perspicitur.

§. XII.

Ex Burgundia venerunt Langobardi in Rugilandiam, hoc est, terram Rugorum, quae, ut clare indicat Paulus, Warnefridi filius pars Austriae erat, qua spectat Moraviam. Burgundionibus egressis, et iugo Hunnorum post mortem Attilae excusso, Rugi et Heruli regiones cis et trans Danubium occupaverant. Herulis rege et duce Odoacro in Italiam transgressis maximam Norici ripensis partem addiderunt imperio suo Rugi, cuius rei testis est perquam locuples Eugippius, ex quo praeter alia multa unicum adducam locum: *Feletheus*, inquit, *Rugorum rex*, qui et *Feua*, audiens cunctorum reliquias oppidorum, quae barbaricos evaserant gladios *Lauriaco* per famulum Dei se contulisse, assumpto veniebat exercitu, cogitans repente detentos adducere, et in oppidis sibi tributariis atque vicinis (ex quibus unum erat Favianis, quod a Rugis tantum dirimebatur Danubio) collocare. Quo regni Rugorum augmento, ut ego sentio, non solo monasterii S. Severini spolio excitatus Odoacer bellum intulit Rugis, illisque victis, et finibus ad Danubium prolatis exemplo Romani imperii hunc fluvium regni sui voluit esse terminum, relicta Langobardis Rugilandiae parte transdanubiana.

Eugipp. in vita
S. Severini
c. 30.

Eccard. L. III.
rerum Franc.
p. m. 42.

Paulus W.
de gestis Lang.
L. I. c. 19.

§. XIII.

§. XIII.

Gothis vero in Illyricum et Italiam secedentibus, Pannoniaequae parte Danubio vicina per hanc Gothorum migrationem vacua facta, Danubium transierunt Langobardi, et planiciem trans Cetium montem sitam in Pannonia occuparunt. De qua re sic loquitur Paulus W. *Egressi quoque Langobardi de Rugiland, habitaverunt in campis patentibus, qui sermone barbarico Seld appellantur.*

Iornand.

de rebus ge. t.

p. m. 139.

seq.

Paulus W.

de gest. Lang.

L. I. c. 20.

§. XIV.

Victo licet a Gothis Odoacro Herulorum Rege, non omnis Herulorum extincta est natio, sed nomen regnumque remansit in Norico. Inter hos et Langobardos vicinos ex causa violatae legatorum sanctitatis iuxta Paulum W., vel, uti ego coniicio, arcanis Romanorum in oriente artibus ortum est bellum gravissimum, quo funditus deleti Heruli, et Langobardorum facti sunt accessio. Quo facto Noricum suo quoque adiecerunt imperio. Quam provinciam, ut et Sirmium suppresso victoriae titulo incolendas ab Imperatoribus in oriente accepisse, ad eosque Theodebertum Francorum Regem, quod se Iustinianus Francicum scriberet, perquam moleste ferentem misisse legatos, inuitaturos ad belli societatem Langobardos, tradit Agathias.

Paul. W.

de gest. Lang.

L. I. c. 20.

Agath. L. I.

Schol.

Iuan de
Ferrerias histor.
de Espanna
parte 3. ex
Olympiodoro
Orosio, Isidoro
in Chr. Goth.
et Iornande

Mabillon
Ann. Benedict.
L. XXIII.
c. 2.

Sigebert.
Gembl. apud
pistor. t. I.
script. R. Germ.

Dominationis hoc arcanum erat, ut, quas vi populis Germaniae victoribus eripere non possent, provincias clientelae lege concederent Romani. Exemplorum haec de re historiae huius temporis sunt plenae. Honorii conventionem cum Viti Gothis ex Ferreta optimis scriptoribus innixo adducam *Ajustando Empluciano el tratado de paz con Valia se firmò de ambas partes con estas condiciones, la primera &c. - la tercera: que a los Godos se les darian tierras en la Aquitania, para hacer assiento, y vivir con sosiego dependientes y confederados de el Imperio Romano etc. tertia ut Gothis concederentur terrae in Aquitania, ut ibi figerent sedes, et quiete viverent, ut clientes et federati Imperii Romani etc.* Neque alio consilio reges, uti vocabant, barbaros, veluti Clodovaeum seu Lodoi Francorum Regem patricii et consulis titulo ornasse videntur, quam ut recte ius in provincias conservarent amissas. Neque enim patricius is est, quem sibi patrem elegit imperatoria celsitudo, uti dicitur §. 4. Inst. quibus modis I. P. P. S., sed praecipue eius erat in summareum administranda vice, aut ubique, aut plerumque alicubi fungi Imperatoris. Id quod manifesto patet ex ritu in creandis olim patriciis observato, quem in medium protulit Mabillonius ex Codice Ottoboniano et appendice historiae Pauli Diaconi. Sic scilicet allocutus est Patricium Imperator: Nobis nimis laboriosum esse videtur concessum nobis a Deo ministerium me solum procurare: quocirca te nobis adiutorem facimus &c.

§. XV.

Victis denique Gepidis, quibuscum ipsis multis abhinc iam annis intercesserant similtates, Langobardi Italiae vicini a Narsete anno DLVI ad occu-

)

(

occupandam Italiam invitati, evocatis in auxilium Saxonibus vetulis amicis, et Hunnis Pannonia et Norico ea lege tradita, ut, si quando reverti necesse foret, sedes redderent antiquas in Italiam duce Alboino Rege profecti sunt a. DLVIII.

Paulus W.
L. 2. c. 7.

Schol.

Hunni itaque tunc pertinuerunt ad Anasum seu Ansum (Ems) fluvium, et Thuringiae, quae tunc ad Danubium se extendebat facti, sunt vicini. Ut igitur Hunnorum in Thuringiam non miseris irruptiones, neque illas per Moraviam et Bohemiam factas, *ut quidam solent abscisse dicas.*

§. XVI.

Ex Pannonia per Forum Iulii intranti Alboino lues, quae maximam hominum in Italia fecerat stragem, et auxilia nulla, vel raro a Graecis submissa facilem et opportunam faciebant vincendi occasionem. *Invasit omnia*, ait Paulus W., *usque ad Tusciam praeter Romam et Ravennam, vel aliquam castella, quae erant in littore maris constituta.* Mare intelligitur Adriaticum, quia per hoc perquam commode a Graecis adiri poterant loca in littore sita et defendi. Inter loca in littore constituta referendae sunt Venetiae in ipsis licet vndis Adriacis positae, vrbs tunc securo gentium refugio nobilis, et ante Attilae tempora iam nota, quae subacta a Francis Langobardorum regno in clientela adhuc fuit Imperii Romano-Graeci.

Paulus W.
de gest. Lang.
L. II. c. 26.

Io. Squittinio
della liberta
della Rep. di
Venezia.

§. XVII.

Paulus W.
de gest. Lang.
L. III. c. 32.
Sigon. de
regno Ital. pr.

Neque Alboino Rege, Rosemundae coniugis et Helmichis, qui Regis erat Schilpor seu armiger, fraude extincto, cursus sistitur victoriarum, sed in Vmbria adiectus est Ducatus Spoletinus, et sub Authari Rege Ducatus Beneventanus. Sic Italia, vt loquitur Paulus W., ex maxima parte capta, a Langobardis subiugata est.

Schol. 1.

Schilpor idem est, ac Schildböhrrer, contracte Schildbohr, seu Schildpor a radice supra indicata bara, ferre gerere tollere.

Schol. 2.

Paul. W.
de gest. Lang.
L. II. c. 14.

Ravenna quoque a Rege Aistulfo capta, sed mox Langobardibus a Francis extorta, neque ideo fines regni Lombardici sunt mutati. In superiore, vt nos loquimur, Italiae parte, omne Langobardorum fuit praeter Venetias, quae in insulis vero tantum consistebant. In media Italiae parte Patriciatum Ravennatensem et Romanum, et in inferiore Italiae parte Graeci in Aprutio loca plurima et in Calabria quaedam et in Apulia fere omnia retinuerunt. Ex his iudicandum erit, vtrum recte satis regni Italici fines indicaverit Cel. Moserus in appendice secunda *Des Grundrisses der heutigen Staats-Verfassung des Teutschen Reichs: Dieses Italienische oder Langobardische Koenigreich begreiffet gantz Italien von Savoyen exclusive oder denen Grantzten des Arelatrusischen Reiches und der Schweiz an, bis unten an den Kirchen-Staat oder die ehemalige Grantzten des Römischen Kaiser-*

Kaiserthums. Notissimum enim est, Spoletinum Ducatum contineri hodie sub statu eccles., et Beneventanum Ducatum ultra eum situm esse.

§. XVIII.

Reliqua, quae ad regni Langobardorum pertinent historiam, videantur apud Paulum W., Carolum Sigonium et Muratorium. Meum non est singula persequi; causae tamen memorandae mihi sunt, ex quibus factum est, ut gens Langobardorum post tot quoque contra Francos bella fortiter gesta, a Francis victa regem suum habere desierit.

Car. Sigon.
de regno Ital.
Murator.
annali d' Italia.

§. XVIII.

Ex quo tempore Leo Isaurus Imperator per omne imperium atque etiam Romam miserat edictum de abolendis imaginibus, magna inter occidentis et orientis imperium orta est discordia. Paulus W., *hac tempestate*, ait, *Leo Imperator apud Constantinopolim sanctorum imagines depositas incendit. Romano quoque Pontifici similia facere, si imperialem gratiam habere vellet, mandavit, sed Pontifex hoc facere contempsit.* Iram itaque timens Imperatoris, Papa rem eo deduxit, ut Ravennae et Venetiarum exercitus non solum in suas transfirent partes, sed federa quoque pepigit cum Langobardis contra Graecos: una, inquit, *Anastasius, se quasi fratres, catena fidei constrinxerunt Romani atque Langobardi, desiderantes cuncti mortem pro defensione Pontificis sustinere*.

Paulus W.
L. VI. c. 49.

Anastas.
in vita Greg. II.

Anast. in vita
Gregor. III.

Annales
Metens. ad a.
741. apud du
Ghesne t. III.

in Cod. Carol.
ep. 85.

finere gloriosam. Quae tamen dissidia in sua com-
moda versurus Liutprandus, Rex finem imperio
in Italia graeco facere apud animum induxit suum.
Huius temporibus, inquit Anastasius, *concussa est pro-*
vincia Romanorum ditioni subiecta a nefandis Lango-
bardis, et Rege eorum Liutprando. Quo facto Pon-
tifex et Romani ad Carolum, Martellum vocatum,
confugerunt, patriciatum ipsi offerentes: Annales
Metens: ad annum **IOCCXXXI** notanter hanc
rem ita narrant: *Epistolam quoque decreto Romanorum*
principum sibi praedictus Praesul Gregorius miserat,
quod sese populus Romanus, relicta Imperatoris domi-
natione ad suam defensionem et invictam clementiam con-
vertere voluisset. Sed mors conatus Caroli inter-
rupit; Pipinus vero filius iam Rex Francorum bis
a. **DCCLIII** et **DCCLV**; in Italiam profectus Ai-
stulfum Langobardorum Regem in ordinem rede-
git, et Stephanum Pontificem terris, quas Lango-
bardis iterum detraxerat, veluti Ravenna, Arimi-
nio, Pisauo, Fano, Cesenate, Senogalliis, Aesio,
cum aliis, quae recensentur apud Anastasium,
donavit; sed summam iurisdictionem retinuit ut
Patricius, quod inter alia ex ipsa Hadriani ad Caro-
lum epistola probari potest: *nec nostrae,* inquit, *pa-*
ternitati displicere rectum est, qualiscunque ex nostris
aut pro salutationis causa, aut quaerendi iustitiam ad
vos properaverit. Pipino mortuo, et regno inter
Carolum et Carolomannum diviso, maximisque
inter fratres ortis simultatibus, Langobardorum
ambiebat amicitiam Carolus: quia ipsis fratris reg-
num erat vicinum, qui Burgundiam, Provinciam,
Gothiam

Gothiam, Alesatiam et Alemanniam acceperat cum parte Aquitaniae, et propterea praecipuus ex Carolomanno Langobardis timor. In federis firmitatem Desiderii filiam duxit in uxorem. Dicitur non potest, quam acriter huic matrimonio restiterit Stephanus pontifex, metuens, ne huius matrimonii privilegio nunc in se et sedem Rom. facere, quod liberet, etiam Langobardis liceret. Memorabiles eius litterae dehortatoriae sunt, quadragesima quinta, ni fallor epistola in Codice Carolino, in quibus Langobardos vocat *gentem perfidam, foetentissimam, quae ingentium numero nequaquam computatur, de cuius natione gens leprosum oritur, detestabilem, abominabilem, horridam et horribilem*, et quae sunt id genus alia verba, in ore sanctissimi patris nefanda. Sed parum his litteris effectum est. Mors vero Carolomanni plus contulit ad solvendam Caroli cum Desiderio amicitiam. Carolomanni liberi cum matre, Carolo patruo fratris regno inhiantes, fugientes in Italiam recipiebantur in tutelam a Desiderio, qui nunc Caroli incrementum pertimescebat potentiam. Haec vera belli contra Langobardos causa, ad quod suscipiendum Hadrianus Pontifex accendebat Carolum.

Append. II.
contin. Fredeg.

Schol.

Notkerus Balbulus aliam matrimonii Caroli cum filia Desiderii assignat causam, ne scilicet unquam a regno Francorum discederent, vel terminis S. Petri aliquam irrogarent iniuriam. Sed mea sententia ipsa rerum nititur serie, et per consequens verior est.

Notkerus Balbulus
in vita Carol.
L. II,

D

§. XX.

§. XX.

Superatis Alpium faucibus, munimentis obstructis a. DCCLXXIII intravit Italiam, et Papiam, ubi Desiderius confugerat, capta DCCLXXIII e gente Francica primus factus est Langobardorum Rex Carolus.

Schol.

Sed ante Papiam captam Carolum iam Regem Langobardorum vocari notavit, Eccardus, quamvis epocha a Papiam capta communior sit.

Eccard. t. I.
rer. Franc.

§. XXI.

Apud Baluzium in capitularibus Regum Franc. et Muratorium in scriptoribus rer. Ital. quaesivi pactum subjectionis inter Carolum et Langobardos, sed non inveni. Id certum est, separatim a Francico mansisse regnum Langobardicum, nisi quod ius successionis, quod in Francia vigeat, intulerint Reges Francorum. De quo iam mihi agendum erit, et ieges successionis, quales inter Reges Francorum Carolingicos fuerint, indicabo.

§. XXII.

Quodsi ad modum loquendi praesertim eorum, qui gentis regnique historiam describunt, attenderis, animadvertes, quam saepissime ab illis regno electio opponi regnum hereditarium, seu illud, quod sanguinis iure defertur.

Schol.

)

27

(

Schol.

Non ignoro reliquas regni hereditarii significationes vel enim illud dicitur hereditarium, quod in patrimonio est: vel illud, quod populi consensu ita est delatum, ut alicuius sit, et propter ipsum posterorum eius. Quo sensu Grotius successionem hereditariam distinguit a successionem lineali, quam populus non primo acquirenti tantum detulit, sed ipsi et omnibus posteris eius. Tu vide Grotium de I. B. et P. L. II. c. 7. §. 12. seqq., sed saepius obscurum, et non satis in hac materia sibi constantem.

Grot. de I. B.
et P. L. II.
c. 7. §. 12.
seqq.

§. XXIII.

Iure autem sanguinis vel omnibus defertur imperium, vel quibusdam. Quod si omnibus defertur, vel ita hoc fieri potest, 1.) ut omnes eiusdem gradus sine sexus et aetatis discrimine succedant. Quae tamen successionis species, quia novam in parvas particulas infert regni divisionem, est rarissima vel 2.) ut unus quidem succedat salvo tamen reliquorum iure secundum sexus, aetatis, gradus, vel alius in regni delatione adpositae conditionis praerogativam. In hac successionis specie vel femina non admittitur, nisi omnibus agnatis deficientibus: vel femina propior seu in linea admissa excludit agnatum remotiorem. Qualis successio est regni Castellae.

§. XXIII.

Si quibusdam iure sanguinis defertur imperium vel feminae tantum, vel soli admittuntur masculi.

D 2

De

Differt. de
Rapin Thoyras
sur la Loi Salic.
insere dans le
III. tome de
l'hist. d'
Angleterre.

De feminarum successione masculos excludente tamquam apud nos infrequentissima nihil dicam. Quod ad masculos attinet, sunt illi vel agnati, vel cognati. Agnatorum successio exclusis cognatis omnibus hodie in nobilissimo Europae regno Francico viget, atque ex eius exemplo successio iuris Francici vulgo appellatur. Cognati vero vel non admittuntur nisi agnatis omnibus deficientibus, ipsa femina, per quam ius cognationis venit, exclusa. Vel succedunt exclusis agnatis remotioribus, et ipsa quoque femina exclusa, perquam, cum ipsa incapax sit, ius tamen sanguinis, ex quo capaces seu masculi succedunt, propagatur. In controversia, quae quondam inter Philippum Valesium et Eduardum III. de Galliarum regno intercescit, ab Angliae Rege ad hanc successione regulam provocatum est. Adduxerat pro se Philippus Valesius Legem Salicam feminas a successione Francici regni arcentem. Feminas excludi aiebat ipse Eduardus, sed masculos ex feminis natos Lege Salica excludi negabat. Hinc propter gradus proximitatem se, licet cognatum, Philippo, agnato remotiori in successione regni Francici praeferendum contendebat. De casu, quod soli cognati exclusis agnatis omnibus succedant, non opus est, ut aliquid dicatur: quia enim non frequentatur, tetigisse illum sufficit.

§. XXV.

Fieri tamen potest, ut in regno, quod totius familiae hereditarium est, populus inter plures capaces

)

29

(

paces sibi arbitrium vel electionem reservaverit. Ergo regnum, quod respectu totius familiae hereditarium est, ratione singulorum, quando plures ad imperium, cui vnus tamen praeesse potest, concurrunt, potest esse electitium. Obtinuisse hoc quondam in regno Francico, plus vno exemplo mox docebo, neque alio modo veterum scriptorum loca et ipsa capitularia, quae saepius de regno Francico vt hereditario, saepius de illo tamquam electitio loquuntur, conciliari posse puto.

§. XXVI.

Primum itaque ostendam, regnum Francicum fuisse totius gentis Carolingicae hereditarium. Venerat in Galliam Stephanus Pontifex Pippini contra Langobardos imploraturus auxilium. Regnum Pippini recens quaesitum, multorumque adhuc animis Francorum alte resederat, iniuria Reges Merovingicos esse deiectos. Hinc auctoritate Pontificis stabiliendum censebat ille imperium, et diserte inter Francos et Regem Pippinum conventum est, sibi reges alios non esse futuros, nisi ex familia Pippini. Conventionem legi apud Eccardum, qui illam existare ait in narratione quadam, quae sequitur epistolam Stephani in codicibus Ecclesiae Senonensis et S. Germani Pratenfis. Conventio haec est: *Francorum procures apostolica benedictione, auctoritate beati Petri sibi a Domino Iesu Christo vero Deo tradita, obligavit et obtestatus est, vt numquam de altera stirpe per succedentium temporum curricula ipsi, vel*

Eccard.
R. Fr. t. I.
P. 533.

quique ex eorum progenie orti, Regem super se prae-
sumant aliquo modo constituere nisi de eorum progenie
Ec. Ex hoc itaque manifesto concludi potest, Pip-
pini posteris iure sanguinis regnum esse delatum
Francorum, et per consequens totius gentis Caro-
lingicae fuisse hereditarium.

Schol.

P. Daniel dans
la praeface
hist. du I. tome
de l' hist.
de France.

Rev. P. Daniel sub secunda Regum Francorum stirpe
regnum fuisse hereditarium negat: *il paroît par tous
ces faits, que l' Empire François sous la seconde race n'
etoit plus regardé comme hereditaire.* Sed haec regiae
Familiae, quae nunc solium Francicum occupat, adula-
turus scripsit Auctor doctissimus, quo Hugonem maiores-
que eius, quibus originem debet gens Borbonia eo specio-
sius excusaret, sed his opus non erat ambagibus. Cape-
tingi sunt de stirpe Caroli Magni, et hoc respectu populi
suffragio contra Reges degeneres adiuti regnum Franci-
cum adepti sunt.

§. XXVII.

Filii excludebant filias. Res haec est clarissi-
ma, et per multa illam probare velle exempla nihil
aliud esset, nisi in sole accendere lucernam.

§. XXVIII.

Filii sunt vel vnus vel diversi matrimonii.
Filii ex eodem matrimonio simul succedebant, vt
tamen maximus natu saepius aliquid praecipui ha-
beret. Sic in charta prioris divisionis Imperii a Ludo-
vico Pio factae dicitur, in prologo quod *natu minores
subseniore fratre regali potestate potiantur: cap. III, quod*

apud Baluz.
capitul. Regum
Franc. t. I.

ad

ad seniore[m] fratrem cum donis suis venire debeant: cap. V, quod ei (seniori) maior potestas Deo annuente fuerit adtributa: cap. VIII, quod nullatenus sine senioris fratris conscientia legatis respondeant, vel eos remittant: quod, quomodocunque se res in confinibus eorum habuerint, semper ad senioris fratris notitiam perferre non negligent &c.

Schol.

Ex hac divisione vera belli post Ludovici patris mortem inter filios gesti ratio petenda est. Regni portionem relinquere volebat Lotharius, sed ut fratres natu minores in sua quasi tutela essent, postulabat.

§. XXVIII.

Filii prioris matrimonii olim posterioris matrimonii filios excludere tentarunt, quod vero in Carolo Calvo mutatum est, ad aequam cum fratribus prioris matrimonii sucessionem admissio. Sic Carolus Martellus ex Sonihilde, Baioaria tertium filium Grifonem habebat, cui *suadente matre*, ut tradunt annales Metenses, partem in medio Principatus sui tribuerat, partem videlicet aliquam Neustriae partemque Austriae et Burgundiae; Franci vero moleste ferebant, se mulieris *consilio* esse divisos, et *a legitimis heredibus seiunctos*. Legitimi heredes hic sunt filii prioris matrimonii. Ergo filius posterioris matrimonii Grifo non erat heres legitimus. Iuris huius reliquiae supersunt in iure devolutionis, quod est ius, quod liberis primi matrimonii in bona immobilia competit tunc, cum primum matrimonium

nium solvitur, ne parens superstes illa alienet, et ut ipsi, exclusis posterioris matrimonii liberis in illa succedant soli. Hodie adhuc illud inter privatos viget in iis regionibus, ubi familia Carolingica fundos amplissimos possedit, et quae forsan ius privatum ad publicum transtulit. Simile etiam observatum mihi est in LL. Burgundionum.

§. XXX.

apud Baluz. in
capit. Reg.
Franc. t. I.
p. 439.

Fratres fratrum defunctorum filios in successionem excludebant, licet patres eorum portionem regni iam adquisivissent. Sic Carolus M. fratris Carolomanni liberos exclusit. Sed video tamen excludi tunc non potuisse, si populus regni, quod pater eorum habuerat, illos eligere, et reges suos esse voluerit. In charta divisionis Caroli M. inter Carolum, Pippinum, et Ludovicum filios cap. V. sic habetur: *Quod si talis filius cuilibet istorum trium fratrum natus fuerit, quem populus eligere velit, ut patri suo succedat in regni hereditate, volumus, ut hoc consentiant patruus ipsius pueri, et regnare permittant filium fratris sui in portione regni, quam pater eius frater eorum habuit.* In charta divisionis Ludovici Pii iam citata cap. XIII. *si vero aliquis illorum (filiorum Ludovici Pii) decedens legitimos filios reliquerit, non inter eos potestas ipsa dividatur, sed potius populus pariter conveniens unum ex eis, quem Dominus voluerit, eligat, et hunc senior frater in loco fratris et filii suscipiat.* Tandem in conventu apud Marsnam primo cap. VIII inter filios Ludovici Pii de portione

apud Baluz.
cap. Reg. Franc.
t. II. p. 24.

)

(

portione regni acquisita constitutum est, ut Regum filii legitimam hereditatem regni secundum definitas praesenti tempore portiones post eos retineant, et hoc, quicumque ex his fratribus superstes fratribus fuerit, consentiat; si tamen ipsi nepotes patruis obediens esse consenserint. Sed parva inter fratres fides: Caroli enim Regis Provinciae regno et regnis filiorum Ludovici Germanici inhiavit Carolus Calvus.

§. XXXI.

Quod ad agnatorum fratribus remotiorum attinet successionem, observatum id semper video, familia regnatrice extincta, agnatos ad successionem fuisse vocandos, sed ut populi tamen inter plures, quem vellet, eligendi arbitrium esset. Prius vero quam ad exempla provoco, legem adducam. Diserte vero in hanc rem dicitur in charta divisionis Ludovici Pii cap. XVIII: *monemus etiam totius populi nostri devotionem, et sincerissimae fidei pene apud omnes gentes famosissimam firmitatem, ut, si is filius noster, qui nobis divino nutu successerit, absque legitimis liberis rebus humanis excesserit, propter omnium salutem, Ecclesiae tranquillitatem, et imperii unitatem in eligendo uno ex liberis nostris, si superstites fratri suo fuerint eam, quam in illius electionem fecimus, conditionem imitentur.* Ex hac itaque Ludovici Pii constitutione sequitur, ut, si inter fratres populi fuerit electio, adhuc magis illa obtinuerit inter agnatos, familia extincta regnatrice. Concedo, hanc

apud Baluz. in
cap. Reg.
Franc. t. I
P. 578.

apud Baluz in
Capit. Reg.
Franc. t. 2.
tit. XXXVIII

constitutionem pertinuisse ad Imperium Romanum. Dices igitur, quid hoc adplicas ad Italiam? Respondeo, quia idem iuris penes se esse Itali non dubitarunt, et electo a Romanis in Imperatorem Carolo Calvo, et propter auctoritatem Pontificis et propter Imperii Romani et Italiae sub Lothario et Ludovico II. coniunctionem idem sibi faciendum existimarunt: id quod patet ex actis synodi Ticinensis, in quibus sic scriptum est: *Gloriosissimo et a Deo coronato, magno et pacifico Imperatori, Domino nostro, perpetuo Augusto nos quidem omnes Episcopi, Abbates, Comites, ac reliqui, qui nobiscum convenerunt, Italici regni optimates, quorum nomina generaliter subter habentur inserta, perpetuam optant prosperitatem, et pacem. Iam quia divina pietas vos beatorum principum Apostolorum Petri et Pauli interventione per vicarium ipsorum Domnum videlicet Iohannem Summum Pontificem et universalem Papam spiritualeque patrem vestrum ad profectum sanctae Dei ecclesiae nostrorumque omnium invitavit, et ad imperiale culmen sancti spiritus iudicio provexit, nos unanimiter vos protectorem, Dominum, ac defensorem omnium nostrum eligimus &c.*

Schol.

Caveant Doctores, ne asserant, rapuisse Imperium Romanum Ludovico Carolum. Alia docemur ex capit. Ludovici citato. Libertas electionis erat, neque Ludovico aetatis praerogativa aliquid iuris praecipui tribuebat.

§. XXXII.

Quod ad exempla de agnatorum successione attinet, insigne est, quod occurrit post mortem Imperatoris Ludovici II. Praeviderant fratres, magnam olim inter se discordiarum materiam fore successionem in regna filiorum fratris Lotharii, si quando illi sine heredibus masculis diem obituri essent suum. Ideo conventionem de partiendis inter se regnis apud S. Arnulphum seu Metis inierant Ludovicus Germanicus et Carolus Calvus : *si Deus nobis amplius adhuc de regnis nepotum nostrorum donaverit, et in acquirendo, ac in dividendo, sicut plus aequaliter aut nos aut nostri communes fideles invenerint, quos communi consensu eligerimus, et in habendo et in conservando atque defendendo tam istud, quod habemus quam et quod nobis de praefatis regnis Dominus concesserit, absque doloitate aut deceptione vel superabreptione illi sincerus auxiliator et cooperatore ero &c.* sed parum conventionis fidem curarunt fratres, neque populus se hac conventionem adstrictum putavit. Ludovico II. enim mortuo Itali in partes scissi et Ludovicum Germanicum et Carolum Calvum advocarunt. Carolo Calvo ad Italos summa cum celeritate excurrenti obviam venerunt Carolus Crassus et Carolomannus, vterque Ludovici Germanici filius, quorum posterior teste Andrea, ad Brentam fluvium obviam Carolo Calvo processit, ubi se Reges pacificis verbis salutarant et pactum usque in mensem Maium firmarunt. Sed eandem rem aliter exponunt annales Fuldenses ad

apud Baluz
in capit. Reg.
Franc. t. II.
tit. XXXVIII.

Andreas Presb
apud
Mencken. t. I.
Acta synodi.
Pontigon.
apud Baluz in
capit. t. II.
tit. XXXXVIII.

apud
Freher. t. I.

Regino ad
DCCCLXXXIII.
apud
Pistor. t. I.

ann. Fuld. ad a.
DCCCLXXIX.
apud Freh. t. I.
Reg. ad a.
DCCCLXXX.
apud Pistor. t. I.

annum DCCCLXXV aliter annales Bertiniani. Illi referunt Carolomannum Italia excessisse, postquam Carolus Calvus promiserat, se regnum Italiae *iudicio fratris Ludovici disponendum servaturum*: hi Carolomannum a patruo vi compulsam Italiam facta conventionem reliquisse tradunt. Neutri credendum est, partibus suis quisque annalium auctor favet. Omnia ad populi liberam electionem relata esse inde coniicio, quod vterque se Italia excessurum promiserat. Sed Carolus calliditate sua et opera Bosonis adiutus rem eo adduxit, ut in conventu Ticinensi eligeretur, Lamberto et Berengario cum aliis contradicentibus. Aliud exemplum est in Carolo Crasso, qui Carolo simplice impubere et regno contra Normannos tuendo impari a Neustriis seu Francis occidentalibus in *regnum invitatus* et electus est. Denique praeter alia multa respice ad Arnulphum, qui, Carolo propter mentis et corporis infirmitatem abdicato electus, seu ut Regino loquitur, *ultro in regnum attractus est*. Carolus simplex et Arnulphus de tota regali stirpe ut ait Frodoardus in hist. Eccl. Rem., soli remanserant; sed ille regno impar, hic vero, quamvis ipsi macula ex natalibus esset, dudum in spem regni educatus a patre moribundo fratri Ludovico commendatus, solus, ut verbis Reginonis utar, idoneus inventus est, qui imperii Francorum sceptrum susciperet.

§. XXXIII.

Feminas solas imperio inter Francos praefuisse, compertum mihi non est, sed per feminas ad maritum.

ritum transferri imperium potuisse verisimile est, ad polleros vero masculos iure per feminas propagato translatum esse, indubium est. Boso Ludovici II. filiam Irmengardem duxerat in vxorem non sine consilio, vti coniicio, sibi quondam ex regnis Ludovici, particulam propter ius vxoris decerpendi. Ipsa vxor marito stimulos subdebat, vivere se nolle, inquiens, *si filia imperatoris maritum regem non faceret.* Ergo si vxor maritum regem facere volebat, necesse est, sententia vt tunc recepta fuerit, a feminis ius oriri posse.

ann.
Bertiniani
apud
duChesne t. III.
et Murat. t. II.

§. XXXIII.

Tandem ad cognatorum pervenio successionem. Admissi sunt vel deficientibus agnatis, vel non satis idoneis existentibus, populo tamen inter plures eligente. Hinc regna Odonis et Roberti in Francia occidentali, Widonis et Berengarii in Italia, Conradi, Henrici et reliquorum in Germania seu Francia orientali. Equidem non ignoro plurimos aut fere omnes in hac re contra me stare, existimantes aut vi et iniuria imperium quaesivisse, aut sola electione illud esse adeptos. Eccardum virum in rebus historicis nulli secundum excipio, quem in eadem mecum haeresi esse deprehendi, cum iam antea attenta rerum gestarum consideratione in sententiam incidissem, cognatos, iure sanguinis ad regni Francici successionem fuisse admissos.

Ait Eccardus: *ius Ottonis Ducis et filii Henrici proximum in regnum Germaniae hinc manifestum sit,*

Eccard. in not.
in vitam Hu-
thumodæ p. 40.

apud Murat.
Script. rer. Ital.
t. II.

cum secundum eius temporis morem in successione regno-
rum omnino eorum ratio haberetur, qui a prioribus
regibus per feminas descendebat. Vtrum alio loco
argumenta pro hac re adduxerit, nescio. Quae
ego meditatsum iam proponam. 1) In conven-
tione inter Pippinum et Francos supra adducta di-
citur, Francos supra se alium regem constituere
non debere, nisi de eius progenie. Vocabulum
progenies generatim positum agnatos et cognatos
complectitur. 2) Scriptores graves et fide digni
vel diserte aiunt, vel satis clare innuunt Francorum
regnum cognatorum etiam fuisse hereditarium.
Panegyristes Berengarii de eius in Italiam succes-
sione sic canit:

*Raperet ne gaudia Rhenus
aut Araris spectata diu, glomerantur in unum
Ausonii procures, ac talia nuncia Regi,
ire iubent. Haec terra satis terraeque coloni
fluminaque antiquos subterlabentia muros
nota tibi: nec te revocet Gallia, digno
quin potiare solo: trux aut Germania, quando
sceptrigeri hoc potius dudum coluere propinqui.*

Quare vero Rhenus, hoc est, Lotharingia,
aut Araris seu Burgundia, aut Gallia, aut Ger-
mania Italiae raperet gaudia, hoc est, Berengarium
ut Regem advocaret? nisi ius in has regiones ipsi
competiisset. Hoc ius sine dubio ex cognatione
erat. Monent enim Ausonii procures, retineat
sibi potius Italiam: quia reges, propinqui sui ean-
dem possederant.

Adee.

Adelboldus in vita Henrici S. *Tandem sic in ducatu vixit quod omnibus placuit, ut de ducatu transduceretur ad regnum, de vexillo extolleretur in solium hereditarium. Hereditarium dicimus, quia, ut ab his, qui genealogias computare noverant, audivimus, a Carolo M. ex parte patris decimam septimam, ex parte matris decimam sextam propagationis lineam tenebat.* Hoc loco regnum dicitur hereditarium Henrici S., qui per feminas descendebat a Carolo M., hinc cognati iure hereditario seu sanguinis admissi sunt ad successionem.

apud Leibniz
script. rer.
Brunf. t. I.

3) Annales Fuldenses de Ludovico Bosonide Ludovici II. ex filia Irmengarde nepote narrant, Imperatorem [Carolus Crassus] honorifice eum suscepisse ad hominem, *sibi que adoptivum filium eum iniunxisse.* Adoptionem inter cognatos eo consilio olim factam esse constat, quo ius successionis eo certius esset, uti docemur Guntchramni et Childberti Regum Merovingicorum exemplo. Carolus igitur improles hunc Ludovicum adoptabat: quia se mortuo huic a Lothario filiorum Ludovici Pii natu maximo orto ius successionis et optimum et proximum esse agnoscebat.

apud Freher
script. rer.
Germ. t. I.

4) Neminem legi adspirasse ad regnum Francorum, nisi quem video fuisse cognatum. Ergo concludi potest, factum hoc esse ex iure cognationis. Ad hoc enim si respicere nolueris, non video, cur non etiam alii aequae potentes, sed qui cognati non erant, idem tentaverint.

5) Neque obstat L. Salicae tit. LXII. de Alodis c. 6. *quod de terra salica in mulierem nulla portio heredita-*

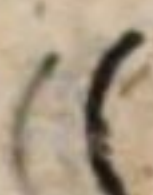
Eccard.
in not. ad L. S.
tit. L X V.
P. 108.

reditatis transeat. Nam 1) quamvis femina succedere non posset, masculus ex femina natus tamen poterat 2) L. Salica erat privata, neque olim ad successionem publicam pertinuit, vti hoc observant Rey. P. Daniel in Histor. Franciae et Rapin Thoyrus in dissertatione de L. Salica supra citata. 3) verum etiam non est, omnes omnino feminas ab hereditate terrae salicae fuisse exclusas: filias enim deficientibus masculis fuisse admissas, lex Ripuarianum clare indicat, quae ait: *sed dum virilis sexus exstiterit, femina in hereditatem aviaticam non succedat.* Ex quo concludo, regulam, quod de terra salica in mulierem nulla portio hereditatis transeat, intelligendam esse de specie, quando masculi existunt. Vt itaque ipsa L. Salica magnopere faciat ad sententiam meam de successione cognatorum confirmandam.

Schol.

Regino
ad a. 888.
apud
Pist. t. I.

Praetereundus silentio non est locus Reginonis, qui repugnare mihi videtur: *post cuius (Caroli Crassi) regna, quae eius ditioni paruerant, veluti legitimo destituta herede in partes a sua compage resolvuntur, et iam non naturalem dominum praestolantur, sed unum quodque de suis visceribus sibi regem creari disponit. Quae causa magnos bellorum motus excitavit, non quia principes Francorum deessent, qui nobilitate, fortitudine, et sapientia regnis imperare possent, sed quia inter ipsos aequalitas generositatis, dignitatis, ac potentiae discordiam augebant, nemine tantum ceteros praecellente, ut eius dominio ceteri se submittere dignarentur. Multos enim idoneos principes ad regni gubernacula moderanda*

randa Francia genuisset, nisi fortuna eos aemulatione virtutis in perniciem mutuam armasset. obiici potest, si regna legitimo post Caroli Crassi mortem erant destituta herede, sequi, cognatos non fuisse heredes legitimos, sed Regino hic intelligit filium, vel agnatum, et quia existimabat, Arnulphum, cuius partibus favebat, esse legitimum heredem, addit particulam veluti, quasi hic legitimus heres et naturalis dominus esset, quem non praestolabantur. Quod autem ait, vnum quodque regnum de suis visceribus sibi regem creasse, non ita intelligendum est, vti a plurimis fit, quod Itali sibi Italum, Galli Gallum elegerint: nam in aprico hoc positum est, Widonem et Berengarium ab Italis electos fuisse Francos. Causam turbarum fatetur non esse, quod principes *Francorum* deessent, hoc est, principes a Carolo M. originem trahentes: eodem enim modo Liutprandus ait, Widonem *a Francis* quandam adfinitatis lineam traxisse, sed quod multi in successione regni Francici concurrerent.

Liutpr.
L. I. c. 6.

§. XXXV.

Regnum igitur Francorum, quod ostendi esse hereditarium, alia ratione quoque erat electitium. Vt ergo Widonem non sola electione ad regnum pervenisse probetur, reliqui nihil est, quam vt indicetur, Widonem per feminas e familia Caroli Magni descendisse.

Schol.

Quia post mortem Caroli Crassi plures ambiebant regnum Francorum, et populi favorem sibi conciliare studebant, factum inde puto, vt regnum fere haberetur electitium. Umbra electionis per longum adhuc tempus mansit in successione Regum Franciae occidentalis

El. Fauchet
Origines des
dignités et ma-
gistrats de
France ch. 2.

feu Galliarum. Claudius Fauchet rei huius testis est: je ne
veux nier que le premier Roi des François ne soit venu
par election: puisqu' encore il en demeuré quelque mar-
que au couronnement d' aucuns de la maison qui de pre-
sent tiennent le royaume. Car au nouvel advenement
du Roi le grand Chambellan à certain iour precedant
le sacre, souloit tenir la chambre du Roi fermée, at-
tendant que les Pairs et Barons y vinssent hcurter, aux-
quels ayant demandé ce qu'ils cherchoient, et eux
repondant, nôtre Roi, il ouvroit l' huis. Et encore quand
ils l' amenoient à l' eglise, l' Archeveque de Rheims
demandoit semblablement au peuple, s' il le vouloit pour
Roi.

§. XXXVI.

Natione Francus fuit Wido, et genus pater-
num additis probationibus exhibet Muratorius.
sequenti schemate genealogico

Murat.
Script. rer.
Ital. t. 2.

N. N.

FRANCVS

|

GVIDO, Senior

D. Spolet.

LAMBERTVS

GVIDO, iunior

R. Ital. et Imp.

GVIDO

LAMBERTVS

N. N.

R. Ital. et Imp.

Schol. I

Schol. 1.

Vnicum tamen addam lectori maioris fidei faciendae
caussa locum ex Erchemperti Hist. Langob. c. 79. de-
functo Lamberto, filio Guidonis senioris filio suo Spoleti-
um reliquit; quo etiam decedente, Guido iunior Spole-
tium et Camerinum suscipiens cum Saracenis, in Sepino
castra metatis, pacem fecit &c.

Schol. 2.

Guidonem diserte e genere Francorum esse tradit
Erchempertus in Hist. Princip. Lang. Sed quis pater
fuerit, tacetur. Quid ego coniectura assequi potuerim,
aperiam. In arte genealogica traditur regula, respicien-
dum esse, *utrum idem in una familia saepius recurrat*
nomen: sollemne enim id maioribus nostris fuisse,
a patribus avi nomen inditum esse filiis et quidem ple-
rumque natu maximis, suo autem nomine patrem in-
signiisse filios secundo loco vel deinceps natos: sic in
schemate genealogico adducto Lambertus avi nomen
imposuit filio Guidoni, et Guidio senior suum ipsius no-
men indidit filio deinceps nato Guidoni. Ex hac itaque
regula sequitur, nomen patris Guidonis senioris fuisse
Lamberti. Deprehendo vero Lambertum, Warnarii ne-
potem hoc est, fratris vel sororis filium, in aula Ludo-
vici Pii clarissimum anno DCCCXIII et per consequens
eius aetatis hominem, ut temporis rationi non repugnet,
ipsum patrem fuisse Widonis, qui anno DCCCXXXIII
iam inclaruerat inter procures Italiae: intererat enim
coronationi Ludovici II, Anastasio teste. Lambertus
vero partium Lotharii studiosissimus, vel, ut annales Ber-
tiniani dicunt, *fautor Lotharii maximus* obierat
DCCCXXXVI vel secundum ann. Bertin. anno sequenti.
Idem Lambertus ab annalibus Fuldensibus refertur inter

in vita Ludovici
Pii inter P. Pi-
thoei script.
XII. p. 360.

Anast. in vita
Sergii II.

Vita Ludovici
Pii cit. apud
Pithoeum

Annal.
Fuldens. ad a.
IDCCCXXVI.
apud Freh. t. I.

Regino ad a.
IOCCCLXXXIX.
apud Pist.
Ann. Fuld. ad
eund. annum
apud Freh.

Italiae procures: *plures*, sic aiunt, *ex primoribus Italiae defuncti sunt*, inter quos praecipui fuerunt *Lantbertus et Hugus*. Dubitandum igitur non est, Widonem qui DCCCXXXIII, inter procures Italiae fuit, filium esse Lamberti, quum tempus, locus, et dignitas in utroque conveniant, quam in Italia benevolentia Lotharii ab ipso Ludovico Pio accepisse Lambertum existimo. Lamberti patrem coniicio fuisse Widonem, qui Britanniam cismarinam subegerat. Tempus et nomen conveniunt. Wido nomen germanicum est a radice wihen, weihen, et idem est, quod sanctus et germanicam originem arguit. Secundum me ex iis, quae dixi, sequens schema genealogicum conficiendum est.

WIDO

LANTBERTVS

WIDO senior

LANTBERTVS

WIDO

WIDO, junior

R. et Imper.

LANTBERTVS

R. et Imper.

§. XXXVII.

Widonem cognatione cum regnatrice Carolingorum familia fuisse coniunctum clara probant testimonia. Liutprandus, *Widonem*, ait, a *Francis* quandam adfinitatis lineam traxisse, et Frodoardus narrat, Fulconem, Archiepiscopum Rhemensem Widonem orasse, ut talis erga ipsum (*Carolum S.*) existat, qualem eum erga propinquum existere deceret.

Rev.

Liutprand L. I.
c. 6. apud
Murat. t. 11.
Frodoard.
L. IV. Hist.
Rhem. c. 5.

Rev. P. Daniel persuasum sibi habet, matrem Guidonis fuisse Pippini Regis quondam Italiae filiam: *Gui, Duc de Spelette, étoit fils du Duc Lambert, et d'une fille fille de Pepin Roi d'Italie.* Sed Eccardus iam vidit, tempus huic matrimonio repugnare, et quod argumentum addi potest, extinctum tunc visum esse ius liberorum Pipini in Italiam, in Imperium vero Romanum, quod Wido obtinuit, ius ipsis numquam fuisse, vti patet ex charta diuisionis Caroli M. supra citata, et mirandum esse, nepotes Pippini ex filio in Gallia tacuisse de iure suo, cum nepos ex filia tam magna molitus sit.

P. Daniel Hist. de France t. II. P. 557.

§. XXXVIII.

Sed per quam feminam Caroli M. familiam attigerit Wido, dubium est. *Vera Widonis, inquit Eccardus ex familia Carolina origo nos adhuc latet.* Tentabo tamen exponere cognationem Widonis cum familia regnatrice

Eccard. rer. Franc. t. II. p. 698.

1) Tenendum est, diuiso inter fratres Lotharium, Ludouicum et Carolum Francorum regno, existimatum esse, posteros cuiusque fratris seu personas cuiusque lineae in regnum primi acquirentis ius succedendi prae aliis ex alia linea habuisse. Hinc

2) Concludi potest, aliquem esse e linea eius, in cuius regnum succedere quaesuit.

3) Notissimum est, Widonem Romam et Imperium nactum esse, Galliam Belgicam, hoc est, Lotharingiam, et Provinciam quaesiuisset. Haec vero regna quondam Lotharii fuerant.

Annal. Fuld. ad DCCCLXXXVIII. apud Freher.

Ergo

F 3

4) con-

Liutprando addere solent, inter Widonem et Berengarium conventum esse, ut *hic* extincto Carolo Italiam, ille Galliam Romanam acciperet, sed falluntur: alia enim docemur, ex cap. XII synodi Ticinensis pro electione Widonis: *Post obitum recordandae memoriae Domini Karoli, gloriosi Imperatoris, et Senioris nostri, quot quantaque pericula huic Italico regno usque in praesens tempus supervenerint, nec lingua potest evolueri, nec lingua explicare. Iphis denique diebus quasi ad certum signum supervenerunt qui pro hoc, ut sibi volentes nolentesque adsentiremus, minis diversis et suasionibus inlectos furtive ac fraudulenter adtraxerunt &c. Quid furto et fraude opus erat, si pacto regnum Italiae Berengario destinatum erat. Wido Metas usque pervenit, sed mansit invisus et inauditus in Gallia. Interea Berengarius spe regni Italiae erectus, furtive et fraudulenter minis et suasionibus volentes, nolentesque in suas adtraxerat partes, et Palatini Socii in praefatione ad synodum Ticinensem ex Berengarii diplomatibus ostendunt, eum a. DCCCCLXXXVIII regem Italiae esse creatum. Sed, ut ait Panegyristes Berengarii.*

Liutprand.
L. I. c. 6.

apud Murat.
script. rer. Ital.
t. II,

Erchempert.
in Hist. Princ.
Long. c. 79.
cap. XII.
Synodi Ticin.
Murat. script.
rer. Ital. t. II.

*non passus talia Wido,
perfurit,*

et Italorum benevolentia adiutus a. DCCCCLXXXVIII, postquam regem se iam dixerat Italiae regnum adeptus est.

Socii Palatini in
praef. ad Synod.
Ticin. et Synod.
Ticin. apud
Murat. script.
rer. Ital. t. II.

§. XXXX.

Ostendi, ad regnum Francorum cognatos iure sanguinis fuisse admissos et hereditario, docui Wido.

Widonem fuisse cognatum Carolingicorum. Ergo praestiti, quod Dissertationi inscriptum erat, Widonem non sola electione, sed iure etiam cognationis ad regnum Italiae pervenisse.

Schol.

Neque te hoc male habeat, in annal. Fuld. et Reginone passim Widonem tyrannum appellari. Favent Arnulphi partibus, quem solum legitimum regni Francorum caput censebant.

§. XXXXI.

Ex hoc iudicari etiam potest, quid de decreto sentiendum sit, quod Hadrianum III, Papam ab Italis admonitum, condidisse Platina, Ciacconius, Sigonius, et Oldoinus scripserunt: *moriēte scilicet Carolo Crasso sine filiis regnum Italicis principibus cum titulo Imperii esse tradendum.* Ius enim sanguinis a Papa cognatis auferri non potuit. Imo veterum nullus eius decreti meminit, neque illud allegat Baronius, ut merito animum subeat admiratio, cur nonnulli, qui magnam in re historica eruditionem prae se ferunt, eius tamquam veri decreti mentionem faciant.

§. XXXXII.

Ex hoc cognationis iure reges Widonem et filium secuti ius sibi in regnum Italiae quaesiverunt, et ius potius Italiae potiundae Ottoni ex matrimonio suo cum Adelheide fuit, cui, ut Chronicon Quedlinb. loquitur, *regnum Langobardiae hereditario iure cesserat*, sed de hac cum Germania coniunctione Italiae, cuius fundamenta ieci in hac dissertatione, dicam in alia mox secutura.

VIRO GENEROSO
STEPHANO IRNERIO

A DEWITZ

EQUITI MECKLENBURGICO

RESPONDENTI

S. P. D.

IOACH. ERDMANN
SCHMIDT D.

PRAESES

Quantum Tibi, Optime DEWITZI,
morum tuorum et suavitate, et ele-
gantia, et integritate, et doctrina tua, et,
quod maximum est, insigni animi candore
omnium animos devinxeris, omnes, qui
Te noverunt, testes sunt perquam locuple-
(tes,

tes; quanta vero diligentia et studio officium, quod addiscendis litteris et scientiis debebas, impleveris, testis sum ego. Si quid est, quod parentum animos laetitia perfundere queat, quod tamen raro accidere solet, hoc sane est, liberos benenatos et vitae ratione et doctrina spei parentum respondere. Quantum igitur decus Tu redis Parentibus Tuis? Quibus ignotus ego de Filio ornatissimo impensius gratulor, qui bonis de se spem fecit omnibus, talem ipsum fore, qui Maioribus rerum gestarum gloria, munerum dignitate, et prosapiae splendore dudum super alios notissimis aliquando praeluceat. Vale et mihi, ut facis, fave. Dabam Ienae die V. Maii CIO IO CC XXXXVIII.

Freund!

Freund! den ein günstiges Geschicke,
Zu meiner Lust zu meinem Glücke,
Schon Jahre mir vertraut verband;
Bergieb es Freund, daß ich es sage,
Wie viel Vergnügen meiner Tage
Mein Herz in Deiner Freundschaft fand.

Nicht will ichs unbedachtsam wagen,
Dein billig Lob der Welt zu sagen,
Der Beyfall krönt Dich allzusehr:
Jedoch von Deinem Ruhm zu dichten
Gehöret nicht zu meinen Pflichten,
Der Trieb der Freundschaft fodert mehr.

Dein Fleiß eilt sich der Welt zu zeigen
Die Nachwelt wird es nicht verschweigen,
Was jeder Kluger an dir schätzt.
Wohl! steig am Glücke, wie am Bissen,
Nur laß mich stets die Gunst genießen,
Die mich noch einst, entfernt, ergetzt.

Christian Georg von Helmolt
aus dem Sächsischen Adel

MONSIEVR

Voici enfin ce jour glorieux qui couronne vos travaux d'un applaudissement general, et où chacun s'empresse à Vous temoigner l'admiration que Votre merite lui inspire: tout se réunit pour Votre gloire, ces memes bancs sur les quels d'autres ne se mettent que pour publier leur honte deviennent pour Vous les herauts de Votre savoir, on vous applaudit pendant qu'on les sifle. Quelle joye pour moi, Monsieur, d'être le temoin de ces heureux succès. Les noeuds de l'amitié, les liens d'une commune patrie nous unissent etroitement, et m'ordonnent de prendre part aux lauriers qu'on Vous prepare; Permettez donc, Monsieur, que j'ose Vous faire un aveu public de la joye que je ressens, permettez moi de Vous dire qu'en ce jour pour Vous si glorieux beaucoup de gens pourront Vous donner de l'encens, mais que personne ne sauroit être avec plus d'estime et d'attachement que moi.

MONSIEVR

Votre très-humble et très

obéissant serviteur

JEAN IOACHIM *Baron de Lützow*

du Pays de Mecklenbourg

MON-

MONSIEVR

Vous êtes à la veille de quitter notre Academie, dont Vous avez été depuis quelques années un de plus dignes membres. Mais Vous n'en voulez pas partir sans donner auparavant une excellente preuve de la maniere dont Vous avez employé Votre tems à Iene, et du profit que Vous avez tiré des instructions de tant de celebres Docteurs. Vous finissez donc aujourd' hui Vos glorieuses occupations en soutenant publiquement des Theses sur une illustre matiere, c'est à dire sur une matiere qui est digne d'être defendue de Vous. Permettez Monsieur que je Vous fasse là dessus mon très humble compliment de felicitacion et que je me recommande à l'honneur de Votre souvenir et de Votre amitié. Je suis

MONSIEVR

Votre très-humble et très
obeissant serviteur

FREDERIC GVILLAVME

de MECKLENBURG

du Pays de Mecklenbourg

ILLVSTRISSIMO ED ECCELLENTISSIMO S I G N O R E

Spunta infine il lieto giorno nel quale salirà sul luogo non concesso se non a quei che cercano per il mezzo degli studj il sentiero della vera gloria ed in cui darà pubblicamente chiari segni d'una diligenza indefessa. La propinquità di sangue e la fede d'una amicizia non finta e cordiale m'obligano doppiamente a rallegrarmene nella più sensitiva parte dell'anima, ed a felicitarla sinceramente di questo primo grado d'onore, che anderà senza dubbio in poco tempo congiunto con un'infinità d'altri dovuti ad un soggetto che ha saputo renderfene tanto degno. Così seguendo le gloriose pedate de' suoi illustrissimi Antenati, già vedo ed indovino, che spinto da nobil ardore salirà bentosto co' passi del merto sulla cima della fortuna, che farà giusto guiderdone delle di Lei virtù e delle di Lei pellegrine qualità. Per la qual cosa non debbo altro aggiungere se non di pregarla di non sdegnare quella fievole testimonianza della mia perpetua osservanza, essendo sempre colla mia solita sinceratezza

D. V. S. ILLVSTRISSIMA

Vmilissimo ed obligatissimo Servidore

OTTONE CRISTOFFERO

di RAVEN

del Paese di Mechlenburgo

Opponente

Non

*N*ow, Friend, ascend the Pulpit! Shew THY
improved Parts!

*And win th' Applause o' th' Learn'd, as THOU
didst all the Hearts.*

Then do fullfill the Wishes of our both native Soil:

To see THEE, and rewarded THY Academick Toil.

*When thinking on THY Absence, my Soul dos in me
shrink.*

But, this allays my Sadness, THOU won't forget THY

RINCK.

A SON EXCELLENCE
MONSEIGNEVR
CHARLES IOSEPH
DE DEWITZ

PRESIDENT DE LA REGENCE DE LA
POMERANIE ET VICE CHANCELIER
DE S. M. LE ROI DE PRVSSE.

SEIGNEVR
DE HOFFELDE, ROGGOW, MESO,
HASELO, IASTMIEN, RADEN, SCHLO-
SIEN, LASBECK, SALMO, SCHONEN,
VOIGTSHAGEN, SCHONEWALD,
WEITENHAGEN &c.

A DABER ET WVSSOW ERB-
ET BVRGGESESSEN

A SON EXCELLENCE
MONSIEUR
CHARLES JOSEPH
DE DEWITZ

PRESIDENT DE LA REGENCE DE LA
COMTE D'ARLON ET VICE-CHANCELER
DE S.M. LE ROI DE PRUSSE

SEIGNEUR
DE HOFFEN, ROSSOW, MESS,
HARRO, JASTIMMER, ALDEN, SCHLO,
SIEB, BARBECK, SALMO, SCHONEN,
VOIGT, HAGEN, SCHONENWALD,

WESTPHALIE, NO.
A DABER ET WYSSOW ERD.
T. BYRGGESSEN

MONSEIGNEUR

Daignez honorer d'un favorable accueil les feuilles que je prends la liberté de présenter à Votre Excellence, comme des premices de mes occupations Academiques. Je le fais pour répondre en quelque maniere au profond respect et à l'attachement particulier que j'ai pour Votre illustre personne. Je me vante et je me felicite, Monseigneur, d'être sorti de la même famille, à la quelle Vous faites tant d'honneur, et à la quelle Vous redonnez son ancien lustre par Vos eminentes qualités et par Votre merite personel. Heureux si avec le tems je puis être capable de Vous rendre

rendre mes très humbles services, et d'employer ce que je puis avoir fait de progrès dans les études, à exécuter Vos ordres, pour avoir l'occasion de Vous admirer de plus près, et pour Vous convaincre de plus en plus du zèle respectueux, et de la passion inviolable avec laquelle je serai toujours,

MONSEIGNEUR

VOTRE

très-humble et très
obéissant Serviteur

ETIENNE GERNARE
de DEWITZ

Je vous prie de m'excuser
pour le retard de ma réponse
à votre lettre du 15 courant.
Je vous prie de m'excuser
pour le retard de ma réponse
à votre lettre du 15 courant.
Je vous prie de m'excuser
pour le retard de ma réponse
à votre lettre du 15 courant.

MONSIEUR

VOTRE

Très humble serviteur

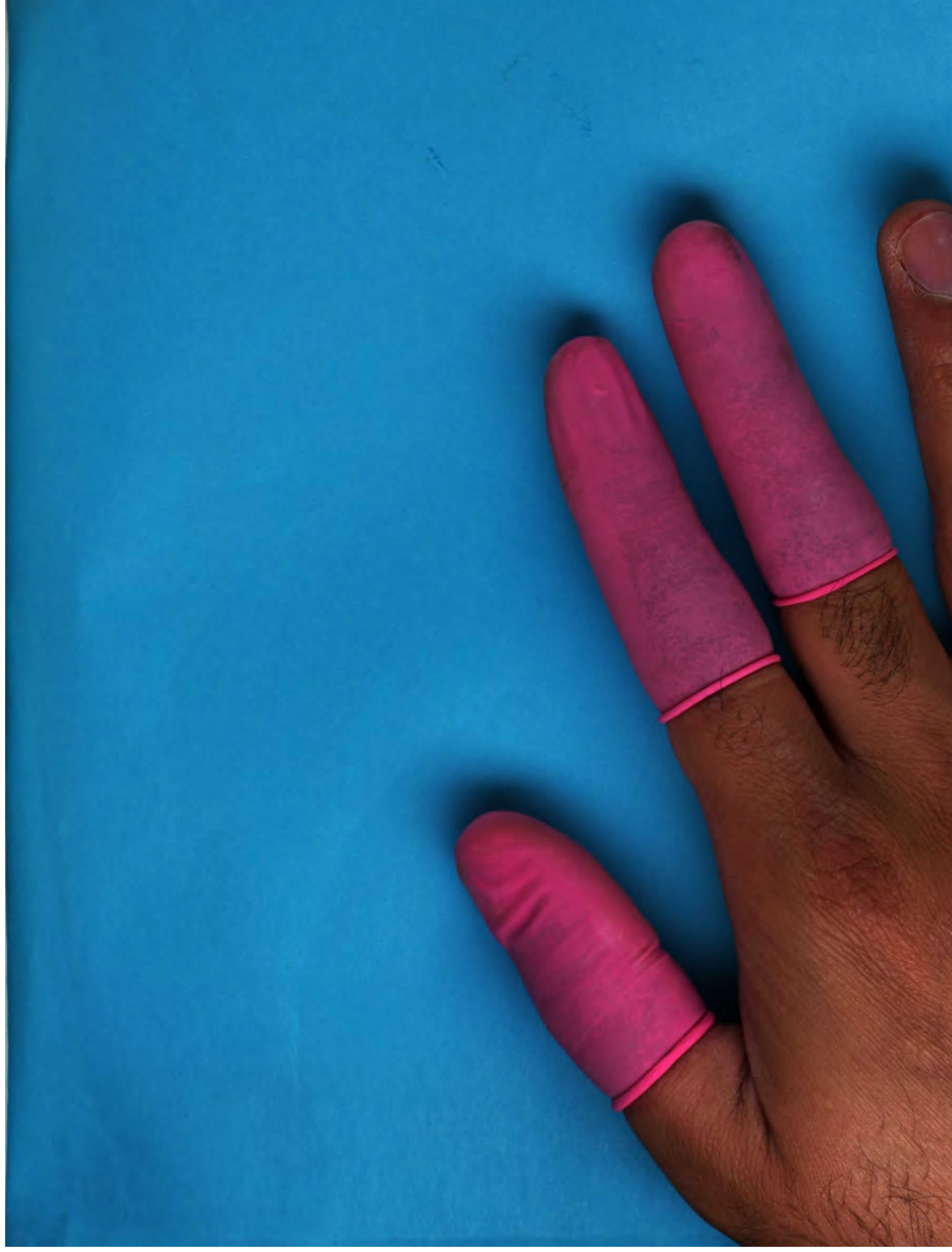

Je vous prie de m'excuser
pour le retard de ma réponse
à votre lettre du 10 courant.
Je vous prie de m'excuser
pour le retard de ma réponse
à votre lettre du 10 courant.
Je vous prie de m'excuser
pour le retard de ma réponse
à votre lettre du 10 courant.

MONSIEUR

VOTRE

TRÈS-HONNABLE

Schmidt, Joachim Erdmann / Dewitz, Stephan Irnerius <<von>>. / Marggraf,
Johann Volckmar

Dissertatio Historico-Ivridica De Langobardis Eorvmqve In Italia Regno A
Gvidone Spoletino Non Sola Electione Qvaesito

lenae [1749]

4 Diss. 906#Beibd.5

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10669418-9

VD18 90539575-001